

Stilblad 8

DEN DANSKE FUNKTIONELLE VILLA

Stilarten *den funktionelle tradition* fra 1930'erne har to inspirationskilder. Fra *den internationale funktionalisme* kom ideen: at et moderne hus skulle indrettes til en enkel og naturlig ramme om dagliglivet – funktionelt. Samtidigt ville man bevare den danske tradition for sagligt byggeri tilpasset klimaet og danske byggematerialer. Kort sagt, man tog de funktionalistiske ideer til sig, men formsproget og materialevalget skulle være dansk. Med de nye ideer som drivkraft videreudviklede man det traditionelle, murede enfamiliehus med tegltag. Huskroppen blev forenklet og raffineret, så den fremstod med en næsten kubistisk klarhed. Væk var de historistiske detaljer og kravet til symmetri i facaderne. Det funktionelle fik betydning. Vinduer og altaner kunne placeres efter sol og udsigt, skorstenen kunne placeres fremme i facaden, når det var hensigtsmæssigt. Huset kunne bestå af flere, præcise bygningskroppe i forskellige størrelser, sammensat så de tilpassede sig terrænet optimalt, diagonalt på grunden, om det skulle være. Husets tværsnit kunne være asymmetrisk med en stor tagflade til den ene side og en lille til den

anden. Køkkenet blev udvidet med spiseplads; opholdsstuen blev husets største rum, hvor man prioriterede let adgang til terrasse og have.

Den funktionelle tradition var ambitiøs; man ønskede at give "funktionen" en smuk, enkel

form. Enkelheden betød omhu med den håndværksmæssige udførelse af bygningsdetaljerne, så de fremstod diskrete og elegante. Man tilstræbte en forfinet materialevirkning. Murværket kunne fremstå som groft afrevet, kalket puds eller i blank mur med blødstrøgne sten i deres diskrete farvespil. Taget var teglbelagt, og man benyttede både lave og stejle hældningsgrader. En detalje som tagfoden blev dyrket ihærdigt i variationer fra tagfod uden udhæng til en beskeden muret gesims, til tagudhæng med synlige spær eller et udhæng med vandret, pudset underside. Vinduerne kunne have forskellige formater og asymmetriske placeringer, men facaden skulle have en kompositorisk ro og helhed.

Den engelske *cottagestil* var med sin begejstring for de enkle konstruktioner, håndværket og det regionale en inspiration for *den funktionelle tradition*, uden at man overtog cottagestilens hang til nostalgiske og rustikke bygningsdetaljer.

Den funktionelle tradition blev en nyskabende stilart, der altid søgte at bevare det danske i udtrykket. En svær balancegang; det måtte ikke være nostalgisk eller modepræget; man sigtede efter et mere tidløst, klassisk udtryk.

AALBORG
KOMMUNE

8. DEN DANSKE FUNKTIONELLE VILLA

ANBEFALINGER

Bygningsdele og overflader Den funktionelle villa kendetegnes af enkelheden i bygningsdetaljer, en raffineret stofflighed, saddeltaget og murværket. Murene kunne være groft pudsede eller blanke, blødstrøgne teglsten med tilbagetrukne fuger, der sammen med tegltaget gav huset stofflig karakter. Vandskuring og lignende behandlinger af murværk samt udskiftning af tagbeklædning med eternitplader, cementtagsten og tilsvarende spolerer stoffligheden.

Vinduerne kunne være med træ- eller jernkarme og oftest todelte med lodrette sprosser; farverne var afstemt med murværket eller hvide. Nogle hustyper havde vinduer med skodder. Sålbenke var i metal med et lille fremspring. Entredøre var malede eller lakerede pladedøre. Småsprossede vinduer og plasticvinduer er fremmede for husets udtryk.

Altaner var opmurede i et kubistisk udtryk, eller, som en kontrast til husets tyngde, en let betonplade med jerngelænder.

Tagfodsdetaljen – udhæng eller taggesims samt tagrende – er

vigtig, den strammer husets kontur op. Ved nogle typer er tagrendens rektangulære tværsnit en markant detalje.

Bygningsændringer og tilbygninger Den enkelte villas udtryk udgør en kompositorisk helhed. Der er balance mellem huskroppen(ene), tagform, vinduesformater, materialevalg og detaljer. Men konceptet er principielt fleksibelt, det kan ændres og tilbygges, en ny helhed skabes, når husets karakteristika og formsprog respekteres.

Teknik- og Miljøforvaltningen